

MUIDERSLOT

**Podcastreeks Muiderslot tussen je oren,
reeks Tuinen & Groen erfgoed**

Aflevering #16: Een luxe boerentuin / Henk Boers

[Soundscapes beginnen]

Quote Henk: Het idee is dat de mens de natuur kon verbeteren, door er een cultuurlaag overheen te leggen. Ja, dus alles ingedeeld naar nut. Naar nut voor de mens en op een hele overzichtelijke manier ingedeeld. Je zou dit, het hele Muiderslot-tuinencomplex, als een soort van luxe boerentuin kunnen zien.

[Soundscapes vervagen]

Voice over Roos: Welkom bij 'Muiderslot [er klinkt het geluid van een deur die opengaat] tussen je oren' [er klinkt het geluid van een deur die sluit].

[Soundscapes en achtergrondmuziek beginnen]

Als je het kasteel via de brug over de slotgracht verlaat, kom je in de tuinen terecht. Ik loop onder een loofgang, een beukenhaag. Er zitten grote vensters in om de tuinen links en rechts te kunnen bekijken. Onder deze groene tunnel probeer ik me voor te stellen hoe het hier vroeger was.

Quote Henk: De elite die het zich kon permitteren had zijn of haar buitenplaats aan de Amstel, aan de Vecht. Vandaar dat je hier de loofgang hebt uit de tijd van P.C. Hooft, zodat ze met hun dikke kleding geen last hadden van de zonnewarmte en door de ramen van de loofgang de tuinen in konden kijken.

De tuinen zijn voor het eerst aangelegd in de 17e eeuw door kasteelbewoner en schrijver P.C. Hooft. Hij liep hier graag met zijn gasten rond om zijn tuin te laten zien. Dat moet een chique aangelegenheid geweest zijn, want niet iedereen kon zich zo'n mooie tuin veroorloven. Hooft leidde zijn gasten veilig in de schaduw van deze groene tunnel rond, want bruin worden hoorde niet bij het schoonheidsideaal van de elite. Boeren en arbeiders op het land, die werden bruin van de zon. En de rijken moesten zo wit mogelijk blijven. Dat is gelukkig niet meer van deze tijd.

De tuinen worden nog mooier als je weet hoe ze ervan bovenaf uitzien. Wie er overheen vliegt of een luchtfoto bekijkt, ziet voor het kasteel twee enorme vierkanten liggen. Die worden tuinkamers genoemd en hebben een strak symmetrische indeling. Aan de ene kant ligt de strak aangelegde Kruidhof, aan de andere kant de reconstructie van een 17^e-eeuwse groentetuin, de Warmoeshof. In het midden van deze twee vierkanten ligt de groene tunnel, de beukenloofgang. Ook de bomen in de pruimenboomgaard achter het kasteel zijn zeer zorgvuldig geplaatst. Wie van orde en overzicht houdt, is hier aan het juiste adres.

Er groeit hier veel, heel veel.

[Soundscapes en achtergrondmuziek vervagen]

Quote Henk: Ja, hier in de Kruidhof hebben we een aantal fruitstruiken. De zwarte moerbeij, de mispel, de hazelaar, de kweepeer. Godenpruim staat hier ook, Cornus Mas, de cornus, dat zijn allemaal fruitstruiken waar je de vruchten van kan oogsten. Zwarte bessen, rode bes, kruisbes. En allemaal met die kenmerkende 17^e-eeuwse uitgesproken, scherpe, smaak.

Respect voor degene die deze tuin onderhoudt. Ik weet niet hoe het met jouw groene vingers zit, maar ik ben al blij als het me lukt de planten in mijn woonkamer in leven te houden. Iemand aan wie ik dan ook een groot voorbeeld kan nemen is Henk Boers. Hij is hortulanus, de tuinconservator van het Muiderslot.

[Soundscapes beginnen]

Hij werkt hier al 39 jaar. Met de aarde nog aan zijn handen schuift Henk aan in de tuin voor een introductie op de tuinen en een lesje historisch verantwoord tuinieren.

[Soundscapes vervagen]

Roos: Nou Henk, alles wat hier groeit in de tuin heeft een bijzondere plek in de collectie Groen Erfgoed van het Muiderslot. Jullie hebben pompoenen, rozemarijn, pruimen, eigenlijk alles wat hier groeit, dezelfde status gegeven als de museumcollectie die binnen te zien is. Hoe zit dat?

Henk: Ja, de museumcollectie is door mensen gemaakt. Het kasteel, schilderijen en dat soort zaken, het prachtige meubilair van het Muiderslot... Maar voor planten geldt hetzelfde. Hier in de Muiderslottuin hebben we cultuurplanten. We hebben groenten, kruiden, fruit: de pruimenboomgaard van P.C. Hooft is hier weer opnieuw aangelegd. En ook die cultuurplanten zijn door de mensen gemaakt. Ik bedoel, die zijn door de mens ooit een keer in de natuur gevonden. Neem kolen, die hier van nature voorkomen aan de kusten van bijvoorbeeld onze Noordzee. En daar heeft de mens ook om de plant te kunnen gebruiken de meest lekkere, de meest mooie, de meest makkelijk te bereiden, te koken, planten uitgekozen en die in zijn of haar moestuintje gezet. Dus ook de planten die je hier op het Muiderslot ziet zijn, bij wijze van spreken door de mens gemaakt, door de mens geselecteerd.

Roos: Ja, dus alles wat door de mens gemaakt is, dat verdient een plek in de collectie.

Henk: Ja, zeker. En dat is zowel het dode cultuurerfgoed, wat ik al zei, de schilderijen, als ook de pruimen en de kolen.

Roos: Ja, en jij als tuinconservator hier, weet jij alles over deze groenten, planten en kruiden die hier groeien. Maar, ook over de geschiedenis van de tuinen weet jij

veel. Dus laten we daarom even teruggaan naar de begintijd van het Muiderslot. Het kasteel is rond 1285 gebouwd.

Henk: Ja, dat denken we. Ongeveer, de archieven zijn verloren gegaan.

Roos: Ja, maar zo ongeveer in die tijd. Een beetje eind 13^e eeuw.

Henk: Ja.

Roos: Hoe zag het terrein er hier toen uit?

Henk: Kastelen van dit type hebben een binnenhof en een buitenhof. Een voorburcht. Als het ware het hele kastelencomplex bestond uit twee eilanden, gelegen in de monding van de rivier de Vecht. En die was heel breed. De rivier loopt nu alleen nog maar aan de westkant van het kasteel en toen ook aan de oostkant. Dat is ook de reden dat het kasteel op deze plek gezet is. Op een zandopduiking midden in die riviermond, zodat de scheepvaart gecontroleerd kon worden. Dus de oervorm van dit kasteel bestaat uit twee eilanden. De voorburcht was de kasteelboerderij en die was op den duur vestingbouw technisch niet meer nodig. En toen ontstond er, omdat men vestingwallen aan ging leggen, die zowel het kasteel als dat voorburchteiland omvatten, toen men die vestingwallen aan ging leggen, toen ontstond er op die plek van die voorburcht, die kasteelboerderij, ruimte voor tuinaanleg. Voor nutstuinen.

Roos: Ja, en toen zijn ze daar tuinen van gaan maken.

Henk: Ja.

Roos: In welke tijd zitten we dan ongeveer?

Henk: Dan denk ik dat je vanaf de 15^e eeuw moet rekenen. Toen begonnen de wapens zo veel sterker te worden dat terugtrekken of verdedigen in zo'n kasteel helemaal niet meer handig was. Toen moest je die verdedigingslinies van de baksteenmuren van je kasteel naar buiten gaan leggen in de vorm van vestingwallen, van dijken.

Roos: Ja.

Henk: Dus op dat moment waren die kasteelboerderijen, dat voorburchteiland, niet meer nodig, en dacht men...

Roos: Ruimte voor tuinen! [lachend]

Henk: En dacht men, wij willen ruimte hebben voor nutstuinen om tijdens een belegering voedsel te hebben.

Roos: En is die grond hier eigenlijk vruchtbaar?

Henk: Ja. Hier in de monding van zo'n rivier bezinken altijd de meest grove deeltjes. Dus het is een soort van rijke zandgrond die je hier hebt, waar prima

planten op te kweken zijn. Kolen houden meer van een wat kleiachtige grond. Maar als je dat wat extra in je tuintje gooit, dan doen die het wel. Dus het is een goede grond om een moestuin te beginnen.

Roos: Ja, en vroeger lag het natuurlijk aan de Zuiderzee. Heeft dat zoute water dan nog effect op die vruchtbaarheid van de grond?

Henk: Ja, dat wil zeggen, daar konden die kolen natuurlijk tegen. Er zijn een aantal planten die goed tegen zout kunnen. Min of meer zout tolerant zijn. En dat zijn asbesjes en kolen bijvoorbeeld. Ik denk dat het hier z'n beperkingen had. Zoet water was hier altijd een probleem. Ook weer afhankelijk van de toevoer van zoet water via de rivier de Vecht. En bij vloed werd dat zoete water dan weer teruggeduwd. Dus ik denk dat dat hier altijd een probleem geweest zou zijn. Omdat je dit als een soort van eiland kan zien, omgeven door dijken kon men het zoete water, het regenwater, zoveel mogelijk bewaren en behouden. En dat kon men dan als drinkwater en voor de tuin gebruiken.

Roos: Ja, want als ik zo om me heen kijk lijkt het prima vruchtbaar hier. Er zijn zulke mooie tuinen gebouwd. Want we gaan even door naar de 17^e eeuw, dan woont P.C. Hooft hier. Hij is dol op tuinen en gaat hier flink aan de slag. Waarom vond hij tuinen zo belangrijk?

Henk: De cultuurelite, de koopliedenelite uit Amsterdam begon tuinieren interessant te vinden voor hun geestelijk welzijn. Ze vonden het plezierig om buiten aan 'Gods schepping' te werken. Zo zagen ze dat. En bedenk dat P.C. Hooft hier zijn hovenier had. Hij zou nooit met een spa in z'n hand hier zwetend gestaan hebben. Daar had hij z'n hovenier voor. Maar het recreëren buiten, dat heeft hij hier absoluut gedaan. Vanonder de loofgang, zodat z'n vrienden en hij vanuit de schaduw, vanuit de verkoelende schaduw de tuinen konden bekijken en de planten bewonderen. Dat zal hij ongetwijfeld gedaan hebben. Wat je al zegt, daar schrijft hij ook over.

Roos: Ja. Maar waar haalde hij die gewassen dan vandaan? Want het was niet niks denk ik om zo'n enorme tuin aan te leggen.

Henk: Nee. Kijk, bedenk dat de VOC nog maar pas aan het beginnen was. Ik meen dat ie rond 1601 opgericht is. Dus de invoer van planten uit de Amerika's was nog aan het beginnen. Dus men moest het puur hebben van planten die vanuit Europa ingevoerd werden. En hij zou ze deels hebben kunnen kopen en deels zal hij zij cadeau gekregen hebben van vrienden.

Roos: En die gewassen die hier nu staan. Stonden die hier ook in de tijd van P.C. Hooft?

Henk: Dat denken we wel, dat denk ik wel. Hooft schrijft veel over zijn tuinen maar niet over de planten tot in detail.

Roos: Zijn er wel bepaalde planten die hij noemt, waar hij over schrijft?

Henk: Hij schrijft over zijn boomgaard veel. En dan schrijft hij niet de namen van de pruimen, maar hij beschrijft ze. Hij schrijft bijvoorbeeld 'de geeltjes met haren

waas'. En dan kunnen wij bedenken dat dat *mirabel de nancy* geweest zou kunnen zijn. Details van zijn planten, de plantennamen die hier geteeld werden, de planten die hier geteeld werden, kennen we niet.

Roos: En wat voor ideeën zaten er achter de manier waarop Hooft de tuin hier aanlegde? Want als ik dit zo zie is het echt heel strak aangelegd. Daar zit wel een idee achter, of een logica.

Henk: Ja, het idee is dat de mens de natuur kon verbeteren door er een cultuurlaag overheen te leggen, ja. Dus alles ingedeeld naar nut, voor de mens, naar nut voor de mens, en op een hele overzichtelijke manier ingedeeld. Je zou dit, het hele Muiderslot tuinencomplex als een soort van luxe boerentuin kunnen zien.

Roos: Ja, want met nut bedoel je dan dat het zelfvoorzienend was?

Henk: Ja, als geneesplant, als keukenplant, als verfplant en als statussymbool sierplant.

Roos: Ja, echt voor heel veel verschillende doeleinden. Dus echt voor eten, voor de sier, maar ook een soort apotheek aan huis...

Henk: Ja, zeker. Bedenk, Hooft had zijn eigen huis in Amsterdam. Het Muiderslot was zijn 'kantoorkeestel'. Dus hij moest hier voor zijn werk een aantal maanden per jaar wonen. En Amsterdam was ver weg in die tijd. De Watergraafsmeer, de Diemermeer was net drooggelegd, 1629. Het trekvaartensysteem was er pas vanaf 1630/1640, dus alles moest vanaf de Zuiderzee hiernaartoe gebracht worden. En de boeren hier in de omgeving zullen ongetwijfeld van alles gehad hebben en hebben kunnen leveren. Eieren, kaas, enzovoorts. Maar de wat luxere groenten, zoals asperge en kardoer, dat had men hier in de omgeving niet. Dus dat moest geïmporteerd worden vanuit Amsterdam. En als dat eens een keer niet lukte, dan was het wel zo handig dat je dat hier in je eigen tuin had als nuttige plant.

Roos: Ja. En dan gaan we weer even door. Na P.C. Hooft hebben hier ook nog allerlei mensen gewoond. Wat is er toen met de tuinen gebeurd?

Henk: die tuinen zijn hier altijd geweest, op de 1^e helft van de 20^e eeuw na. Toen zijn de vestingwerken zo gemoderniseerd dat er voor tuinaanleg geen plek meer was. Het slot heeft altijd een beheerder gehad die hier woonde in het slot. De vesting heeft altijd een vestingwachter gehad die hier zijn huisje had met zijn familie, en die hier ook een tuintje had. Dus op luchtfoto's kunnen we zien dat hier eigenlijk altijd op die plek van die voorburch van dat voorplein, tuinen gelegen hebben. Alleen toen dus het vestingwerk gemoderniseerd werd, begin 20ste eeuw, was er geen ruimte meer. Dus hier hebben eigenlijk vanaf zeg maar de sloop van de voorburch tot aan eind 19e eeuw tuinen gelegen. En die zijn zo rond 1950/1955 weer opnieuw aangelegd.

Roos: Ja, want ik kwam oude ansichtkaarten tegen, volgens mij een beetje uit de jaren '60, van die zwart-wit beelden, en daar zag ik dat de tuinen waar wij nu zitten, dat dat één grote parkeerplaats was. En dat de auto's dus eigenlijk, dat was

toen natuurlijk nog helemaal nieuw en hip om dan een auto te hebben, dat je tot aan de deur hier kon parkeren.

Henk: Ja, het kasteel is twee keer gerestaureerd, zo rond 1880 één keer en zo rond 1950/1955, met die tweede restauraties in de jaren 50 van de vorige eeuw. En bij die tweede restauraties heeft men besloten om de vestingwerken weer terug te brengen naar hun 17e-eeuwse origineel, en de Kruidhof en de Warmoeshof en de loofgang weer opnieuw aan te leggen. Alleen die Warmoeshof, die groentetuin, is nooit aangelegd omdat men om parkeerruimte verlegen zat.

[Er klinkt gelach van Roos].

Henk: Dus die groentetuin is er pas in de jaren '90 van de vorige eeuw gekomen, in 1996 heb ik die pas aan kunnen laten leggen.

Roos: Ja, best recent.

Henk: Ja, er moest ruimte zijn voor de bezoekers, en die konden inderdaad tot aan de deur van het Muiderslot met hun auto rijden.

Roos: Ja. En jij kwam hier in 1982?

Henk: In 1982, ja.

Roos: Nou, laten we het zo meteen hebben over hoe het er toen bij lag en hoe jij dit allemaal hebt aangepakt hier.

[Soundscapes beginnen]

Voice over Roos: Aan het begin van deze podcast, in aflevering 2, sprak ik Siebren Houwer in de slotkeuken. Hij is historicus en kasteelkok. Tijdens de opname gingen we in de tuin op zoek naar kruiden voor een middeleeuwse appeltaart en tijdens het bakken en opeten van de taart vertelde Siebren heel gepassioneerd, zoals je van een kok gewend bent, veel meer verhalen dan we in die aflevering kwijt konden. Maar die wil ik je niet onthouden. Daarom heb ik Siebren gevraagd om voor deze reeks over de tuinen nog vijf verhaaltjes, anekdotes of recepten uit te zoeken. Hier komt de eerste: een heilig en magisch kruid.

Voice over Siebren: Onzelvevrouwebedstro of walstro werd gezien als een heilig kruid en vermeend wondermiddel. Waar het tegenwoordig nog weleens opduikt als smaakmaker van desserts en compotes, werd het in de middeleeuwen voor hele andere doeleinden gebruikt.

De heilig status van het kruid komt voort uit het feit dat het bedstro spontaan tot bloei kwam toen Maria baby Jezus in de kribbe neerlegde. Bedstro werd door vrouwen in buideltjes megedragen om boze geesten en ongeluk af te weren. Bedstro werd aan het bed van de kinderen gehangen om ziekte, koorts en ongedierte buiten de deur te houden. Lakens en kussens werden dikwijls opgevuld met bedstro, niet alleen vanwege de aangename guur maar ook om de nachtrust te

bevorderen en nachtmerries af te weren. Wanneer storm, overstroming of ander noodweer dreigde, zou een bundeltje bedstro ervoor zorgen dat je huis overeind bleef staan. Onzelievevrouwebedstro was een onmisbaar ingrediënt in gekruide wijnen die dienden als geneesmiddel voor koude en natte kwalen. Sommigen geloofden dat het veelvuldig gebruik van bedstro zelfs de dood zou kunnen overwinnen. Hierover gingen verschillende fabels de ronde.

Lang geleden, in een land hier ver ver vandaan, leefde ooit een koning die op zoek was naar de sleutel tot het eeuwige leven. En vanuit zijn koninkrijk liet hij wetenschappers, biologen, geestelijken, geleerden en andere slimmeriken aanrukken naar zijn kasteel. En hij stelde ze de vraag: ik wil dat jullie voor mij op zoek gaan naar iets dat mij het eeuwige leven kan brengen. En geen van die wetenschappers had daarop een antwoord. Ze wisten het niet. Totdat er op een gegeven moment een tuinman kwam, die tegen de koning zei: u moet wijn drinken, getrokken met lievevrouwenbedstro. En als u elke ochtend voordat u uw werkzaamheden op het kasteel begint en uw rijk regeert, een slok neemt van die wijn, dan verzeker ik u dat u voor eeuwig zal leven.

Zogezegd, zo gedaan. Die tuinman ging aan de slag. Die wijn werd voorbereid, die wijn werd gemaakt. Daar werd lievevrouwenbedstro aan toegevoegd. En elke ochtend voordat de koning begon aan zijn werk nam hij een slok van de wijn. En hij voelde zich geweldig. Elke dag opnieuw. Hij was nooit ziek, top. Nou was er een bediende in dat kasteel die ook van dat verhaal had gehoord. En die dacht bij zichzelf: ja, dat eeuwige leven zie ik ook wel zitten. Dus op een nacht, toen iedereen in dat kasteel al sliep, en het pikdonker was, sloop die bediende de troonzaal van de koning binnen waar de grote kelk met gekruide wijn naast de troon stond. Hij pakte die kelk met twee handen beet en nam een slok. En op het moment dat hij dat deed, werd hij betrapt door twee bewakers die hun laatste nachtelijke ronde door het kasteel deden. Hij werd gepakt, gevangengezet in de kerker, en de volgende dag moest hij bij de koning in de grote zaal komen om zichzelf te verdedigen. De koning was woest en zei tegen de bediende: je hebt mij verraden, je hebt van mij gestolen. En daar staat maar een straf op, en dat is de doodstraf. En die bediende zei toen tegen de koning: ja maar koning, als u mij tot de dood veroordeeld, en ik kom te overlijden, dan weet u dat uw zogenaamde wonderwijn niet werkt. Want ik heb er ook van gedronken.

Toen begon de koning te twijfelen. Durfde hij dat wel aan? Dat durfde hij niet, dus die bediende ging uiteindelijk vrijuit. Hij werd verbannen van het kasteel, maar hij werd niet ter dood gebracht. En uiteindelijk leefden die koning en die bediende een lang leven, werden ze bovennatuurlijk oud, werden ze nooit meer ziek, maar uiteindelijk gingen ze toch dood. Want geen enkel kruid is tegen de dood opgewassen.

[Soundscapes vervagen]

Roos: Nou, 1982 dus. Toen kwam jij hier als, hoe oud was je toen...?

Henk: Ehm, 24.

Roos: Ja. En hoe ben jij toen aan de slag gegaan met die tuinen?

Henk: De reden dat ik hier kon gaan werken is dat de toenmalige tuinbaas, Boodsman, met pensioen ging. En Rijksdienst Kastelenbeheer, zeg maar de instantie van het Rijk die mij op het spoor kwam, ik was namelijk al bezig met de restauratie van de tuinen van Sypesteijn in Loosdrecht. Een heel mooi en belangrijk tuinmuseum. Dat viel op, ik was dat aan het doen met een goede vriendin. Met vrijwilligers waren we daar de tuinen aan het restaureren. Het viel op in de media, daar werd er veel aandacht aan besteed. Het viel op bij de Rijksdienst Kastelenbeheer. En toen vroeg men mij om hier te komen werken als tuinbaas, als hortulanus.

Roos: En hoe lag het er hier toen bij?

Henk: Ja, mijn eerste opdracht was om de Kruidhof, de moestuin was er toen nog niet, de Warmoeshof was parkeerterrein, om de Kruidhof een meer historisch verantwoord aanzien te geven. Want wat had men in 1950 gedaan toen het kasteel voor de tweede keer gerestaureerd werd en de tuinen, de boomgaard en de Kruidhof aangelegd werden, men had een verzameling van tuinstijlen hier aangelegd. Een eclectische tuin met tuinarchitectuur invloeden uit de middeleeuwen, uit de Renaissance, uit de barok, terwijl dat eigenlijk niet de bedoeling was. De bedoeling was om hier de tuinen van P.C. opnieuw aan te leggen. Net zoals het interieur, de zalen van het Muiderslot, teruggebracht werden naar de tijd van P.C. Hooft. Dus daarin wilde men een eenheid creëren en daar was in de jaren 50 van de vorige eeuw nog niet voldoende onderzoek naar gedaan. Naar tuin historie. Dus vandaar dat de personen die die tuinrestauratie vormgaven in 1950, dat die een verzameling van tuinstijlen hier neergelegd hebben. En mijn opdracht was om de tuinen een meer historisch verantwoord karakter te geven, dus door ze echt terug te brengen naar de tijd van P.C. Hooft. En het probleem is dat we de details van de tuinen van Hooft niet kennen. We kennen de tuinen uit zijn brieven, over de boomgaard schrijft hij veel, brieven naar zijn vrienden waarin hij hen uitnodigt om in de zomermaanden en in de herfst hier naar het Muiderslot te komen en van de pruimen en van het buitenleven te genieten. Maar details van de tuinen kennen we niet. Ik heb één plattegrond kunnen gebruiken, uit 1632, waarbij je rond het slot de tuinen ziet en de boomgaard. Ik heb gebruik kunnen maken van één schilderijtje, een vrij klein schilderij uit 1630. Waarbij je het slot geschilderd ziet vanaf de overkant van de Vecht. En dan zie je net boven de Vechtdijken van het Muiderslot pruimenbomen als kleine bolletjes zichtbaar. En ik heb het hoveniershandboek van Jan van der Groen kunnen gebruiken.

Roos: Is dat wat hier ligt?

Henk: Dat is het oude boek dat hier ligt. Dit is de tweede druk.

Roos: Het ziet er zo oud uit dat ik het bijna niet aan durf te raken.

Henk: Ja, het is de tweede druk uit 1686, in kalfsleer gebonden. En die drie zaken, informatiebronnen, heb ik kunnen gebruiken om de tuinen terug te brengen in een meer verantwoorde vorm, zoals die tuinen hier hadden kunnen zijn, hadden kunnen liggen in de tijd van Hooft, zonder de exacte details te kennen. Dus gewoon zoals de opdracht en de bedoeling ook was. In ieder geval een meer historisch

verantwoord aanzien te geven. En ook de plantencollectie heb ik terug kunnen brengen naar het begin van de 17^e eeuw. De plantencollectie zoals die beschreven wordt in dat hoveniershandboek. En ze gebruikten het hier in de Noordelijke Nederlanden voor de kooplieden elite met alle invloeden van de vluchtelingen vanuit Antwerpen, vanuit Vlaanderen, die in grote getalen hier naar de Noordelijke Nederlanden kwamen en dus ook weer hun nutsgewassen, hun lekkere bonen en kolen enzovoorts, meebrachten.

Roos: Want in de 17^e eeuw gebruikten ze dan dit hoveniershandboek als een soort Bijbel bijna voor de tuin?

Henk: Ja, Jan van der Groen heeft dit boek geschreven in de eerste helft van de 17^e eeuw. Hij was de tuinbaas, de hovenier van Frederik Hendrik in het Westland. En hij heeft als eerste zijn kennis vastgelegd in een handboek. En het leuke is dat dit handboek voor ons heel goed te gebruiken is om ook de tuin te onderhouden. Niet alleen om de tuin te beplanten en in te kunnen richten, maar ook het onderhoud staat erin beschreven. Dat is ook wat we in het Muiderslot proberen, om met de tuinvrijwilligers de tuin op een 17^e-eeuwse manier te onderhouden, zodat we de tuin tonen zoals die in de 17^e eeuw eruitzagen.

Roos: Echt historisch verantwoord tuinieren!

Henk: Dat proberen we, ja.

Roos: En wat vind jij nou het allermooiste aan de tuinen? Of waar ben je het meest trots op wat jij hier hebt bereikt als tuinconservator?

Henk: Het levend cultuurerfgoed in deze tuin. Het mooie van de Muiderslottuinen is de combinatie met het kasteel. Waar we het al eerder over hadden: levend cultuurerfgoed en dood cultuurerfgoed. In het Muiderslot heb je een prachtige collectie aan schilderijen, meubilair, enzovoorts. En wat wij in de tuinen kunnen doen is op de originele plek, in een origineel tuinontwerp, oude groenterassen laten zien. Dat vind ik het belangrijkste en het leukste van mijn werk hier. Het delen met de tuinvrijwilligers, met de bezoekers. Het leuke van de tuinvrijwilligers is dat ze voor de helft gastheer/gastvrouw zijn en voor de andere helft van de tijd licht hovenierswerk verrichten. Dus ze weten waar ze het over hebben als ze in gesprek zijn met de bezoekers. Om die bewustwording, die interesse, dat enthousiasme van ons over te dragen op de bezoekers, dat vind ik het leukste van mijn werkplek hier. Het delen van kennis.

Roos: En je werkt hier nu al 39 jaar...

Henk: Ja!

Roos: Vast nog niet met pensioen als ik je zo hoor over hoe enthousiast je bent...

Henk: Nee, nee, hoor. Ik ga gewoon lekker door.

Roos: Maar toch, wat zou jij willen meegeven aan de volgende generatie hoveniers?

Henk: Dat is een belangrijke vraag. 20 jaar geleden zijn we als tuinbazengroep in Nederland gestart met ons gilde van tuinbazen. Een groep mannen en vrouwen die dit soort tuinen beheert, in dit soort tuinen werkt, met het idee om onze kennis over te dragen op komende generaties. Want als tuinbaas moet je én theoretisch én praktisch onderlegt zijn. Je moet verstand hebben van planten, van cultuurhistorie. Dus dat proberen we aan een jongere generatie over te dragen, daar proberen we jonge mensen enthousiast voor te maken. Om dat soort kennis van planten wat ik al zei, en cultuurhistorie, om dat te bestuderen en door te geven aan een komende generatie.

Roos: Nou, ik hoop dat ze luisteren [lachend]!

Henk: Ja!

Roos: Dankjewel!

[Soundscapes beginnen]

Voice over Roos: Dit was Muiderslot tussen je oren. Een podcast van Rijksmuseum Muiderslot. Geproduceerd door Goeie Ouwe Koeien. De soundscapes zijn gemaakt door Thomas Hoonhout. Hij verzorgt ook de montage. Je luisterde naar een aflevering uit de reeks Tuinen. We maakten ook een reeks over Kasteel & Collectie, een reeks over Water en eentje over Podium. Alle afleveringen zijn te beluisteren via je favoriete podcast app. Wil je meer weten over de kasteeltuinen? Kijk dan op muiderslot.nl. Daar vind je ook de agenda, vol wisselende activiteiten die het Muiderslot organiseert. Leuk dat je luisterde, en tot de volgende aflevering!

[Soundscapes vervagen]